

Gezinscoaching

Ondersteunend werken met gezinnen in een zeer kwetsbare situatie

Kristien Nys – Simonne Vandewaerde – Esther Stoové

Odisee-hogeschool

2024

In opdracht van het Departement Zorg

Gezinscoaching beknopt

- ▶ *Twee praktijkvoorbeelden*

Waarom gezinscoaching?

- ▶ *Vaststellingen*
- ▶ *Volgens een ouder, een lokale organisatie, de Vlaamse overheid, wetenschappelijk onderzoek*
- ▶ *Samenvattend vanuit gezins-, organisatie- en beleidsperspectief*

Doelgroep en doelstellingen

- ▶ *Gezinnen in een zeer kwetsbare situatie*
- ▶ *Diensten en organisaties en het (lokaal) beleid*

Uitgangspunten en aanpak

- ▶ *6 fundamenteën*
- ▶ *Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?*
- ▶ *Fasering?*

Meer weten?

- ▶ *Over onderzoeksbevindingen*
- ▶ *Over uitgangspunten, handelingsprincipes en randvoorwaarden*
- ▶ *Integrale methodiekbeschrijving gezinscoaching*
- ▶ *Relevante informatiepagina's*

Gezinscoaching beknopt

- ✓ Twee praktijkvoorbeelden

Gezinscoaching beknopt

www.huisvanhetkindleuven.be/gezinscoaching

Home - Organisaties A-Z - [Gezinscoachen Huis van het Kind](#)

GEZINSCOACHEN HUIS VAN HET KIND

AANBOD

Bij de gezinscoaching van Huis van het Kind focussen we ons op (toekomstige) gezinnen waar nog geen professionele hulpverlening aanwezig is rond het gezinsfunctioneren. Een belangrijke basisvoorwaarde is dat de gezinnen op de hoogte zijn en akkoord gaan met een aanmelding bij Huis van het Kind. We gaan aan de slag met de thema's die het gezin aanreikt: dit kan gaan over welzijn en psychische kwetsbaarheden, opvoeding gedrag of ontwikkeling, het organiseren van het huishouden, zwangerschap of geboorte, het individueel welzijn van de gezinsleden, alleenstaand ouderschap, financiën of rechtenverkenning, school, ...

Komen er thema's aan bod die niet geschikt zijn voor ons aanbod, maar waar er wel nood is aan ondersteuning? Dan proberen wij de gezinnen toe te leiden naar de juiste diensten.

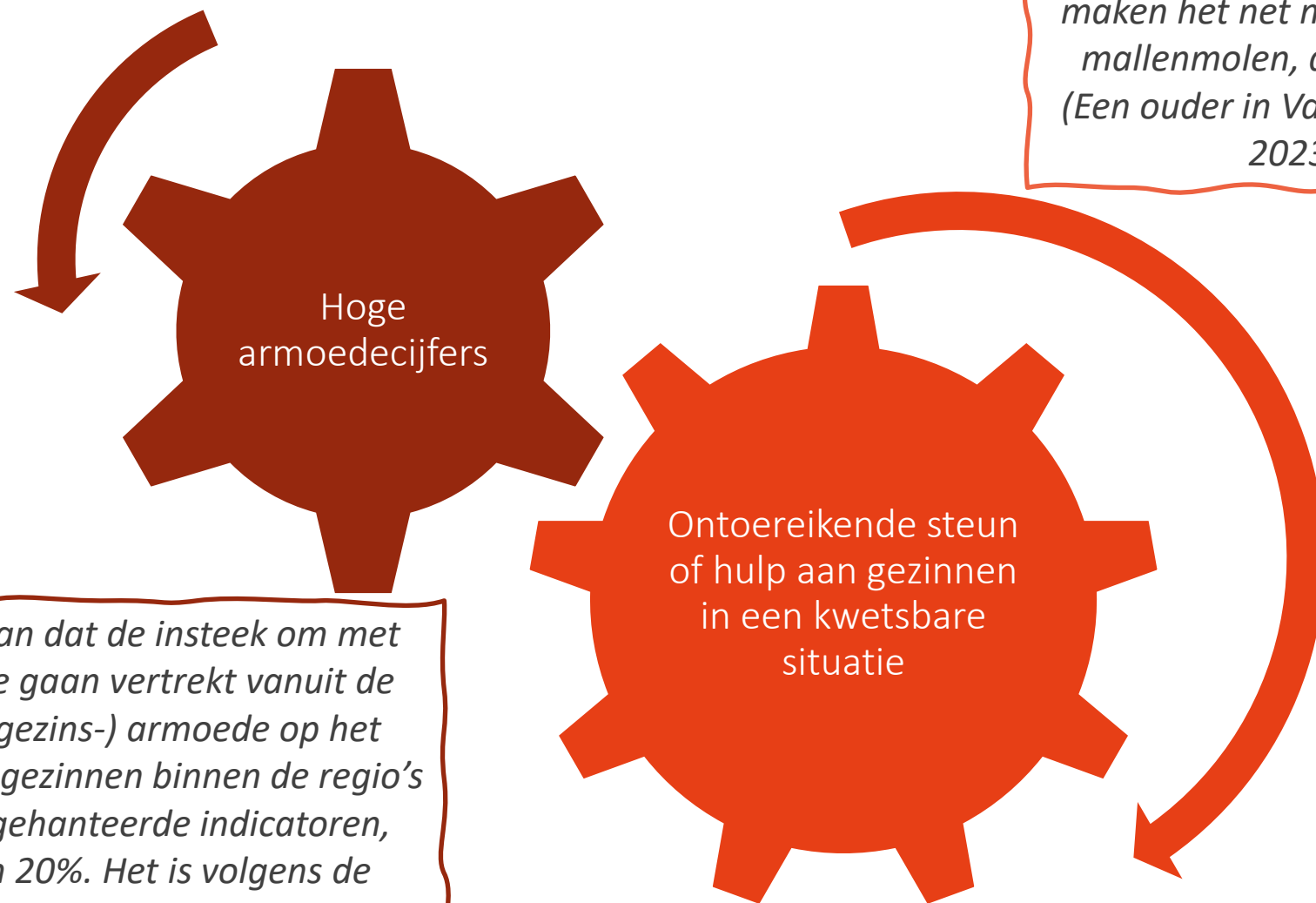
MacBook Pro

Waarom gezinscoaching?

- ✓ Vaststellingen
- ✓ Volgens een ouder
- ✓ Volgens een lokale organisatie
- ✓ Volgens de Vlaamse overheid
- ✓ Volgens wetenschappelijk onderzoek
- ✓ Samenvattend vanuit gezins-, organisatie- en beleidsperspectief

Waarom gezinscoaching?
Vaststellingen

*Het is net voor de kwetsbare gezinnen dat ze het makkelijker zouden moeten maken, maar ze maken het net moeilijker ... heel die mollenmolen, die paperassen, ...
(Een ouder in Van den Cruyce et al., 2023, p. 43)*

*Al de coördinatoren geven aan dat de insteek om met gezinscoaches aan de slag te gaan vertrekt vanuit de realiteit van de (kinder- en gezins-) armoede op het terrein. Het aantal kwetsbare gezinnen binnen de regio's varieert afhankelijk van de gehanteerde indicatoren, maar ligt tussen de 10% en 20%. Het is volgens de coördinatoren in toenemende mate een uitdaging waarmee de lokale besturen geconfronteerd worden.
(Van den Cruyce et al., 2023, p. 21)*

Waarom gezinscoaching?

Volgens een ouder

Het (gezinscoaching) moet er zijn, dat mensen ... de kansen krijgen voor de kinderen of zichzelf ... als je de mensen niet wegwijs maakt, kunnen de mensen maar blijven staan waar ze staan ... dan ben je binnen 10 jaar nog op dezelfde plek ... Omdat ik de ervaring nog niet heb of niet voldoende kennis heb ... Iedereen verdient de kans.

Een ouder (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 43)

Volgens een lokale organisatie

Hoewel er geen plan klaar lag, waren we ervan overtuigd dat een aanklappende, intensieve en generalistische aanpak nodig is om ervoor te zorgen dat deze gezinnen, en in het bijzonder hun kinderen terug aansluiting kunnen vinden bij het maatschappelijk leven. Trouwens, dit geldt niet enkel voor multiprobleemgezinnen, ook andere gezinnen zijn het beu om 100 keer hun verhaal te moeten doen.

Medewerker partnerorganisatie (in Storms, 2019, p. 16)

Volgens de Vlaamse overheid

In haar Regeerakkoord en het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 erkent de Vlaamse Regering de lokale besturen als regisseur om lokaal armoede aan te pakken. Op dit moment wordt een gezin in armoede vaak geholpen door diverse partners, die dikwijls het overzicht op de totale hulp niet hebben. **Om deze versnippering tegen te gaan wil de Vlaamse overheid lokale besturen ondersteunen om via het principe van lokale gezinscoaches een intensieve begeleiding op maat te realiseren voor kwetsbare gezinnen met kinderen die kampen met diverse problemen. De proactieve en outreachende ondersteuning helpt gezinnen op alle levensdomeinen vooruit waardoor meer sociale grondrechten gerealiseerd kunnen worden.**

Waarom gezinscoaching?

Volgens de Vlaamse overheid

Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 (p. 155)

Kinderen in armoede help je door het hele gezin te ondersteunen. Lokale besturen kunnen daarvoor een beroep doen op **lokale gezinscoaches die kwetsbare gezinnen intensief begeleiden naar sociale rechten, hulporganisaties en de arbeidsmarkt.**

- <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/69476>

Waarom gezinscoaching?

Volgens de Vlaamse overheid

Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029
ingediend door Caroline Gennez (15 november 2024, p. 94)

Een van deze uitdagingen ligt in het **organiseren van zorg- en ondersteuningstrajecten op maat van de aanstaande ouder, het kind, de jongere, zijn gezin en context**. We organiseren hiertoe de nodige samenwerking en bundeling van krachten tussen de eerstelijns- en andere zorg- en hulpverleningsactoren, de lokale basisvoorzieningen en de lokale besturen.

Continuïteit tijdens én na het hulpverleningstraject is belangrijk. Er worden maximale inspanningen gedaan om jongeren in de jeugdhulp van trajectbegeleiding te voorzien en **maken de verbinding met de methodiek van lokale gezinscoaches**. Gezinnen in een maatschappelijk kwetsbare positie worden op maat begeleid vanuit een vertrouwensrelatie. Er wordt flexibel ingespeeld op de noden vanuit een zo open mogelijke generalistische blik op de verschillende levensdomeinen samen met de gezinnen voor de uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. We kiezen ervoor om hiervoor geen nieuwe structuren op te trekken, maar vertrekken maximaal van al bestaande aanbod. Een onderzoeksrapport bezorgt ons begin 2025 een analyse en benchmark van huidige praktijken t.o.v. het concept trajectondersteuner.

➤ <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1841762>

Waarom gezinscoaching?

Volgens wetenschappelijk onderzoek : **VERBETERDE** levensomstandigheden

- ▶ zie *Delanghe et al. (2024)*, *Storms (2019)*, *Van den Cruyce et al. (2023)*, *Van Lancker et al. (2020)*
- ▶ *Overzicht vastgestelde verbeteringen bij gezinnen (zie Nys et al., 2024)*

Bij $\pm \frac{3}{4}$ of meer van de onderzochte gezinscoachwerkingen:

Betere kennis en toekenning van de (basis)rechten

Financiële verbeteringen: verhoogd gezinsinkomen, leefloon, schuldafbouw, aanvullende financiële steun

Ondersteuning en hulp: toename gebruik van ondersteuning of hulp, betere afstemming van de ondersteuning en hulp op de noden van het gezin

Bij $\pm \frac{1}{2}$ van de onderzochte gezinscoachwerkingen

Woonsituatie: vaste verblijfplaats, sociale woning toegewezen, betere kwaliteit en betaalbaarheid,

Administratie: betere opvolging, in orde

Toename tewerkstellingskansen

Realisatie van materiële basisbehoeften

Meer veiligheid

Persoonlijk functioneren moeder: meer zelfvertrouwen, stressreductie, beter het hoofd boven water kunnen houden

Illustratie vastgestelde verbeteringen

Mijn gezinsbegeleider heeft ervoor gezorgd dat voltijds werken voor mij loont: ik moet maar een beperkt bedrag betalen voor de opvang van de kinderen. Hierdoor kan ik gaan werken en ook een deel van mijn schulden terugbetalen. Ook kan ze ervoor zorgen dat ik goedkoop pampers kan kopen. Dit is heel erg welkom. Pampers, maar ook vuilniszakken happen een groot deel uit mijn budget. Ik ben blij dat ze nog langskomt voor een praatje. Met haar heb ik geen bloedband, het is een professionele relatie, met haar kan ik praten zonder voortdurend te worden terechtgewezen.

Alleenstaande moeder, twee kinderen (in Storms, 2019, p. 96)

Samenvattend vanuit gezins-, organisatie- en beleidsperspectief

Microniveau Gezinnen

- Gezinscoaching maakt een verschil:
  - voor het gezin, voor ouders en kinderen
  - voor de rechtentoekening
  - op verschillende levensdomeinen: materieel, financieel, administratief, huisvesting, persoonlijk functioneren, (vrijetijds)participatie, ondersteuning en hulp op vlak van gezondheidszorg, opvoeding enz.

Mesoniveau Organisaties en lokaal beleid

- Betere toegankelijkheid van diensten en voorzieningen
- Betere samenwerking bij diensten en voorzieningen: onderlinge afstemming en meer geïntegreerde ondersteuning
- Efficiëntere inzet van middelen, medewerkers
  - o.a. verlaagde dossier- en procedurelast

Doelgroep en doelstellingen gezinscoaching

- ✓ Gezinnen in een zeer kwetsbare situatie
- ✓ Diensten en organisaties en het (lokaal) beleid

Gezinnen in een zeer kwetsbare situatie

Gezinnen met kwetsbaarheden en uitdagingen in verschillende levensdomeinen

- slechte woonomstandigheden
- precare financiële situatie
- slechte gezondheid
- beperkt of geen sociaal netwerk
- belastende opvoedingssituatie
- ....

Gezinnen met een precare hulpverleningsrelatie

- geen toegang
- negatieve ervaringen
- onvoldoende afgestemde hulp
- wantrouwen tegenover hulpverlening
- ...

Een gezinscoach werkt enkel met **gezinnen die toestemming gegeven hebben om een traject op te starten.**

Doelgroep

Gezinnen in een zeer kwetsbare situatie

We werken met gezinnen die vaak enorm het vertrouwen zijn verloren in hulpverlening, administratie. Die zitten al met zoveel problemen en vragen. Die willen niet nog eens afspraken en regeltjes ...

Een coördinator gezinscoaching (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 22)

Gezinnen in een zeer kwetsbare situatie

Diensten en organisaties en het (lokaal) beleid

Diensten en organisaties		(Lokaal) beleid
<ul style="list-style-type: none"> - Toeleidingspartners - Partners die actief zijn in een of meer levensdomeinen:<ul style="list-style-type: none"> ▪ Huis van het Kind ▪ Scholen, CLB's ▪ kinderopvangvoorzieningen ▪ sociale dienst ▪ maatschappelijk werk mutualiteiten ▪ CAW ▪ VDAB ▪ JRB ▪ ...		<ul style="list-style-type: none"> - Beleidsdomeinen en -maatregelen:<ul style="list-style-type: none"> ▪ sociaal beleid ▪ wonen ▪ integratie en participatie ▪ armoedebestrijding ▪ preventieve gezinsondersteuning ▪ gezondheid ▪ onderwijs ▪ kinderopvang ▪ vrije tijd ▪ ...

Diensten, organisaties en het (lokaal) beleid

Eigen werking kritisch bekijken en zo nodig bijsturen in functie van

Samenwerking

Geïntegreerde en op gezinnen afgestemde ondersteuning: grotere toegankelijkheid

Expertise en krachten delen en geïntegreerd inzetten in de ondersteuning van gezinnen en medewerkers

Systeemfouten capteren en structurele oplossingen zoeken

Bijstelling beeldvorming over gezinnen in een kwetsbare situatie

Bevordering rechtentoekening
Afbouw uitsluitingsmechanismen
Afbouw tijdrovende procedures

Signalering naar de overheden om regelgeving en maatregelen aan te passen

Uitgangspunten en aanpak gezinscoaching

- ✓ **6 fundamenten**
- ✓ Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?
- ✓ Fasering gezinscoaching

Het belangrijkste is ... het werken met gezinnen en ernaartoe kunnen gaan. Dus het werken met gezinnen **op maat** ook **van dat gezin**. De sterkte is ... het kunnen op **huisbezoek** gaan. Het kunnen bezoeken van die gezinnen in de eigen comfortzone en niet op een kantoor. ... En dat is voor ons wel belangrijk als team; ook **vrijwillig**. Het gezin moet echt instemmen met die begeleidingen ... Wat ook een heel belangrijke is voor mij, maar dat wordt ook door het team gedragen, is **generalistisch**. Vanaf het moment dat je ergens op een thema komt dat echt wel veel meer expertise nodig heeft, dan gaan we op zoek naar een partner of een andere organisatie. Dat is niet eenvoudig ... Het kan zijn dat je dan in samenwerking wel verder blijft werken met dat gezin, maar de gezinscoach staat echt naast dat gezin op een meer algemene manier ... Dus het is wel **constant in elk gezin zoeken van wat is onze rol**. Maar die is heel laagdrempelig, generalistisch, op maat en vooral vrijwillig.

6 fundamentele van gezinscoaching

➤ *Van den Cruyce, N., Nys, K., Vandewaerde, S., Stoové, E., & Hermans, K. (2024)*

Doelgroep = gezinnen in een zeer kwetsbare situatie

Gezinscoach = langdurig beschikbare vertrouwenspersoon

Gezinscoach = belangenbehartiger

Een gezinscoach werkt à la carte (niet voorgestructureerd)

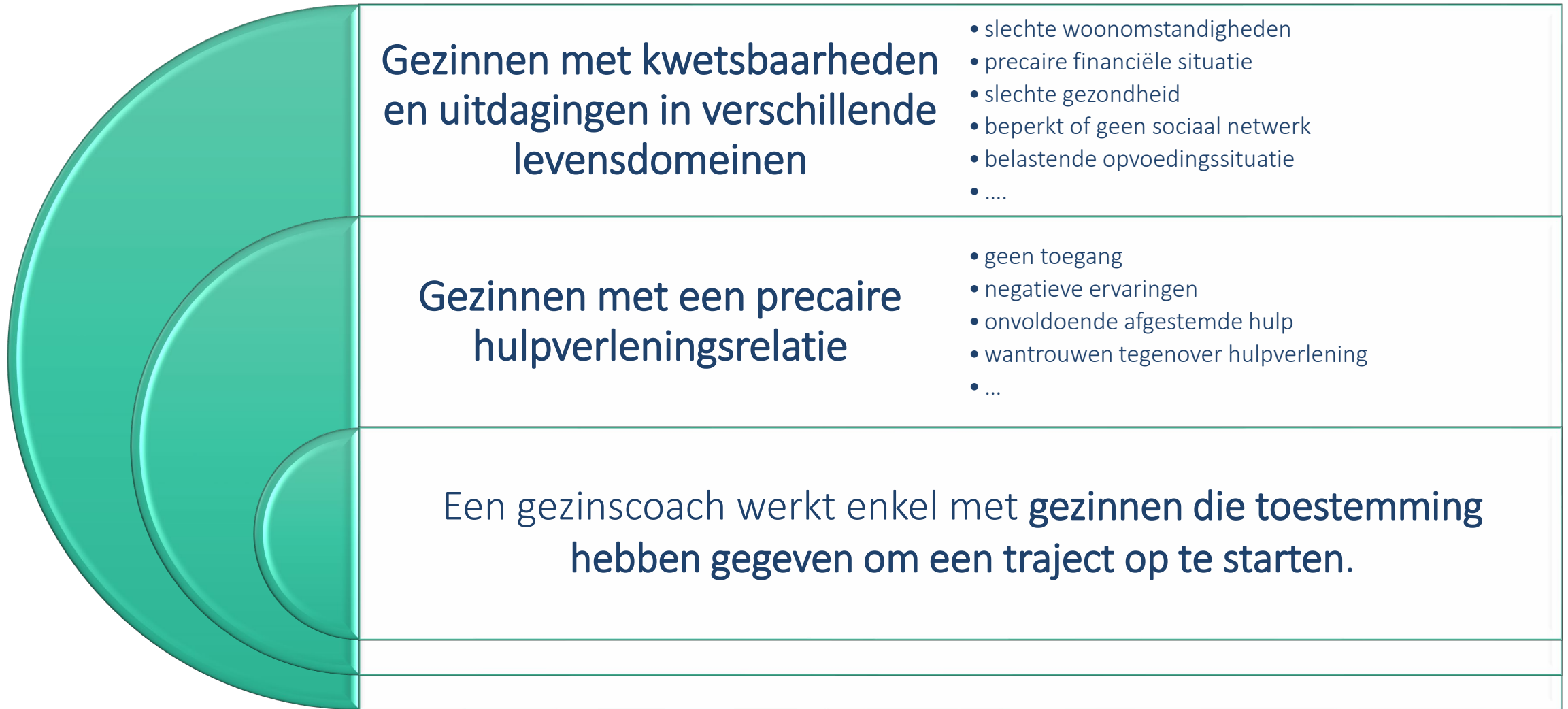
Belang van dagelijkse activiteiten

Laagdrempelige lokale inbedding

6 fundamentelementen van gezinscoaching

➤ *Fundament 1: doelgroep = gezinnen in een zeer kwetsbare situatie (bis)*

6 fundamente van gezinscoaching

➤ *Fundament 2: gezinscoach = een langdurig beschikbare vertrouwenspersoon*

- ▣ Werkt zonder vooropgestelde eindtermijn
- ▣ Staat altijd naast het gezin, ook als het niet goed gaat
- ▣ Werkt op basis van het mandaat van het gezin
  - Werkt op vraag van het gezin
  - Stemt voortdurend af met het gezin
  - Heeft oog en waardering voor de mogelijkheden en krachten van het gezin

We werken eerst aan het vertrouwen van gezinnen en een mandaat. Bijvoorbeeld 'Mag ik contact opnemen met je moeder, broer of zus?' Het is voor een ouder ook heel confronterend als bijvoorbeeld op een ronde tafel met veel hulpverleners de vraag gesteld wordt 'Op wie kan je nog rekenen?'

Een gezinscoach
(in Lerend netwerk 2 februari 2023)

6 fundamente van gezinscoaching

➤ *Fundament 3: gezinscoach = een belangenbehartiger*

- ▣ Gezinnen krijgen waar ze recht op hebben
- ▣ Gezinnen worden correct behandeld door diensten en organisaties

Ik vind dat stuk rechtendetectie heel belangrijk. Als je start in een kind zijn of haar leven, dat betekent ook dat daar een inkomen moet zijn. Je kunt het bijna niet voorstellen, maar er zijn heel veel mensen die gewoon hun rechten niet uitputten, maar het is de manier waarop je binnenkomt en de manier waarop je verdergaat met mensen en daar heb je wel die context nodig en gewoon tijd nodig.

Een coördinator gezinscoaching
(in Van den Cruyce et al., 2023, p. 26)

6 fundamentele van gezinscoaching

➤ *Fundament 4: een gezinscoach werkt à la carte*

- ▣ Niet voorgestructureerd, geen standaardtraject
- ▣ Een open blik
- ▣ Een generalistische blik op verschillende levensdomeinen
- ▣ Mandaat van het gezin
  - (zie ook supra)
  - Een gezinscoach:
    - werkt op vraag van het gezin
    - werkt op het tempo van het gezin
    - stemt voortdurend af met het gezin
    - werkt mét het gezin oplossingsgericht
    - ...

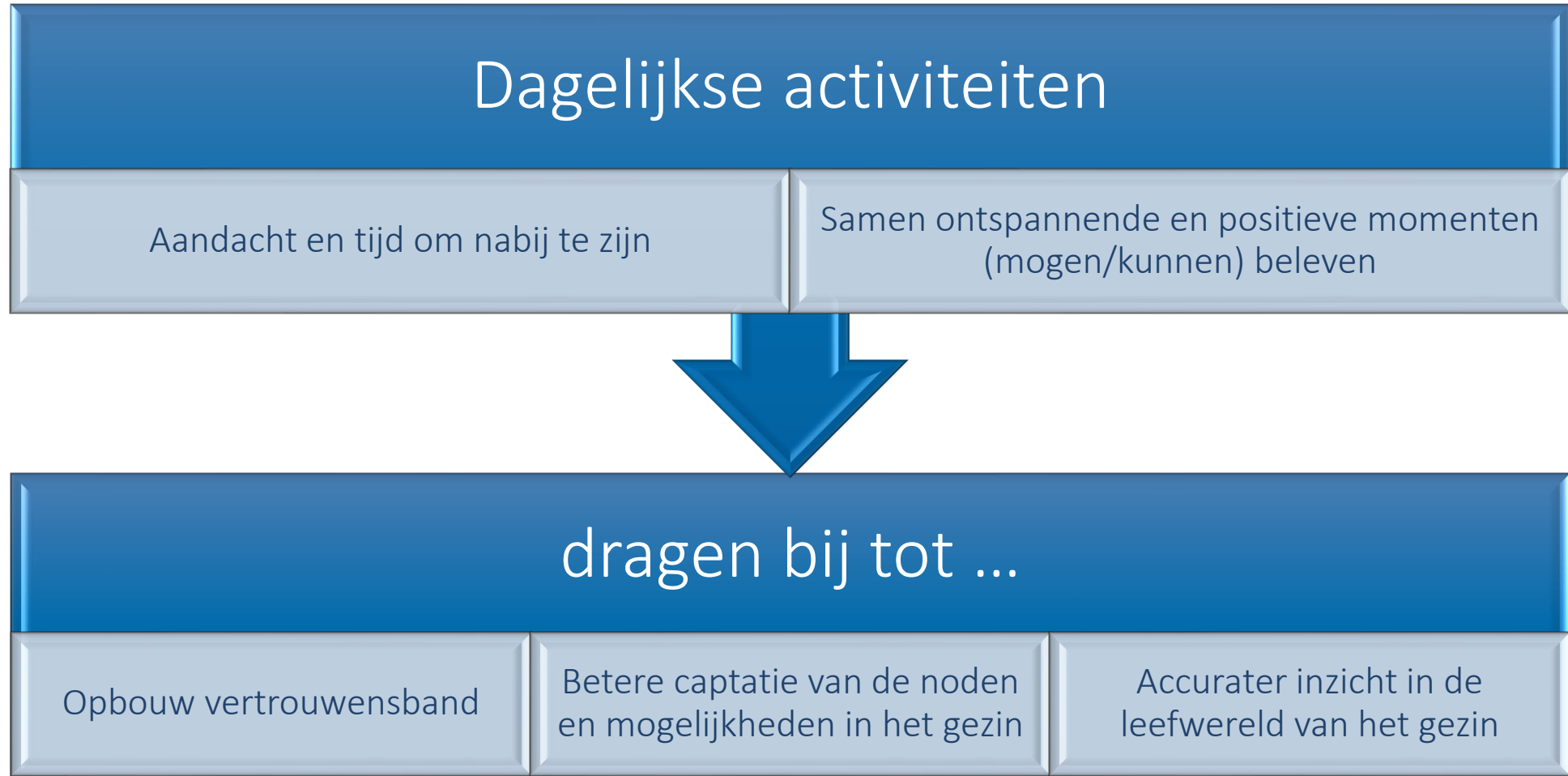
Hier was dat echt zo van 'ik ben hier' en ik kan al mijn vragen stellen ... [de gezinscoach] vroeg ook altijd ... wat kan ik nu voor u betekenen? ... ik vind dat persoonlijk heel belangrijk ... dat echt iemand vraagt wat kan ik voor u doen, wat kunnen we vandaag aanpakken ... dat was gewoon zo fijn om iemand om jou heen te hebben, ik dacht echt ... ze verwacht niks, ze oordelen ook niet, ook niet over uw keuzes en zo ... ze kan gewoon begrip uiten.

Een ouder

(in Van den Cruyce et al., 2023, p. 40)

6 fundamentelementen van gezinscoaching

➤ *Fundament 5: belang van dagelijkse activiteiten*

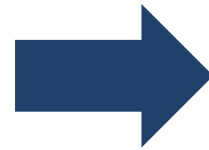
6 fundamentelementen van gezinscoaching

➤ *Fundament 6: laagdrempelige lokale inbedding*

Een gezinscoach werkt in een

**vertrouwenwekkende,
laagdrempelige dienst of
organisatie**

Legt link naar laagdrempelige lokale activiteiten
Werkt netwerkversterkend

Een gezinscoach werkt

op de meest aangewezen
locatie voor het gezin

waar de ondersteuning het
beste kan werken

Bv. thuis, samen naar de
sociale kruidenier, de dienst
maatschappelijk werk, de
markt, de speeltuin, de
buitenspeeldag enz.

6 fundamenteën van gezinscoaching

➤ *Fundament 6: laagdrempelige lokale inbedding*

Het is niet eenduidig te ontwaren vanuit welke organisatie de gezinscoachen het meest optimaal (lokaal) kunnen werken. Goede praktijken situeren zich zowel in een **OCMW**, in een **Huis van het Kind**, als in een **combinatie** van verschillende **diensten en organisaties** (bv. nulde, eerste en tweede lijn). Van doorslaggevend belang is het positief (vertrouwen opwekkend) imago van gezinscoaches. Gezinscoaches moeten bovenal vertrouwen kunnen opbouwen bij de gezinnen en worden bijgevolg in naam best niet gelinkt aan meer controlerende organisaties in de hulpverlening. De **niet-controlerende rol** moet uiteraard niet alleen in naam maar ook in de **praktijk** worden waargemaakt.

6 fundamente van gezinscoaching

➤ *Fundament 6: laagdrempelige lokale inbedding*

Ja, ze is heel vaak bij mij thuis geweest. Omdat ik echt niet gemakkelijk naar een afspraak kon gaan, omdat mijn zoontje nog vaak wakker werd 's nachts. Ze [MA] kwam dan echt helemaal tot bij mij thuis en dat werkte heel goed. Ze had ook veel geduld want ik maakte veel afspraken en kwam die dan vaak niet na. Ik wou gaan, maar ik kon het gewoon niet. En dan bleef ze kei veel geduld hebben, ja ze hielp me daar echt door.

Mama 5, OPkomst (in Delanghe et al., 2024, p. 99)

Uitgangspunten en aanpak gezinscoaching

- ✓ 6 fundamenteën
- ✓ **Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?**
  - ✓ Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie
  - ✓ Lokale diensten en organisaties
  - ✓ Lokaal beleid
  - ✓ Bovenlokaal beleid
- ✓ **Fasering gezinscoaching**

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

Sterk profiel
gezinscoach

Coördinator:
ondersteuning
gezinscoach (bv.
intervisie, vorming),
afstemming netwerk
en beleid enz.

...

Lokale diensten en organisaties

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

Bondgenoten in
geïntegreerd werken
en
belangenbehartiging
(bv. eigen werking
optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Toegankelijke
dienstverlening
(bv. op noden afgestemde
maatregelen en
toewijzingsbeleid,
geen of lage dossier- en
procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Geïntegreerd beleid
financieel (bv.
gezinsbijslagen)
huisvesting (bv.
woonmarkt)
kinderopvang enz.

...

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

Sterk profiel
gezinscoach

Coördinator:
ondersteuning
gezinscoach (bv.
intervisie, vorming),
afstemming netwerk
en beleid enz.

...

Lokale diensten en organisaties

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

Bondgenoten in
geïntegreerd werken
en
belangenbehartiging
(bv. eigen werking
optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Toegankelijke
dienstverlening
(bv. op noden afgestemde
maatregelen en
toewijzingsbeleid,
geen of lage dossier- en
procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Geïntegreerd beleid
financieel (bv.
gezinsbijslagen)
huisvesting (bv.
woonmarkt)
kinderopvang enz.

...

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ Lage – gedeelde caseload

We werken nu meer met het principe ‘gedeelde caseload’.
[...] 1 casusverantwoordelijke, de andere kan inspringen/bijspringen. [...] We kunnen overleggen, we kunnen delen als we samen op het bureau zijn. [...] Door in duo te werken groeit er langzaamaan openheid naar anderen. Dat creëert vertrouwen naar andere hulpverleners.

Een gezinscoach (in Lerend netwerk 2 februari 2023)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

**Sterk profiel
gezinscoach**

Coördinator:
ondersteuning
gezinscoach (bv.
intervisie, vorming),
afstemming netwerk
en beleid enz.

...

Lokale diensten en organisaties

Mandaat voor de gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

Bondgenoten in geïntegreerd werken en belangenbehartiging (bv. eigen werking optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

Mandaat voor de gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding (cf. reguliere werking) en middelen

Toegankelijke dienstverlening (bv. op noden afgestemde maatregelen en toewijzingsbeleid, geen of lage dossier- en procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding (cf. reguliere werking) en middelen

Geïntegreerd beleid financieel (bv. gezinsbijslagen) huisvesting (bv. woonmarkt) kinderopvang enz.

...

Uitgangspunten en aanpak

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach*

Gezinscoaching gaat niet over de persoon. De gezinscoach moet een verschil kunnen maken voor gezinnen door zijn werk, job goed te doen en door zich ten dienste te stellen met wat hij kan en kent.

Verbruggen (in Lerend netwerk 13 september 2022)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ Profiel gezinscoach

Instap

Ruime ervaring in de ondersteuning van gezinnen

Vrijwillig

Gemotiveerd

Geëngageerd

Continu

Kunnen omgaan met:

- intensiteit

- flexibiliteit

- onvoorspelbaarheid

Willen (bij)leren

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach*

Een intensieve generalistische begeleiding van multiprobleemgezinnen is niet voor elke maatschappelijk werker weggelegd. Bij de start van het Go-team werd daarom een beroep gedaan op geëngageerde en ervaren hulpverleners. Zij werden, net zoals nieuwe kandidaat-gezinsondersteuners aangeworven na een zorgvuldige selectieprocedure. ...

Storms (2019, p. 64)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: basishouding*

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: basishouding*

**Empathisch
en persoons-
gericht**

Het allerbelangrijkste was dat ze altijd kon luisteren, zij kan goed luisteren en ze oordeelt niet, dat vooral. En ze helpt waar ze kan. [...] Het belangrijkste is vooral blijven luisteren en mama's helpen.

**Present
zijn**

Mama OPkomst+ (in Delanghe et al., 2024, p. 103)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: basishouding*

We stellen **het individu en de mogelijkheden** voorop: positieve zaken eruit filteren, in de verf zetten, bevestigen, zoeken naar energie. Bijvoorbeeld een moeder met een zware bagage, met een medisch moeilijke achtergrond en die het soms nog heel moeilijk heeft, werd in de school in het kader van de wijkwerking ingeschakeld. Ze zorgt voor decoratie ... Dat compenseert de miserie, dat ze zich ambetant voelt ...

Een gezinscoach (in Lerend netwerk 2 februari 2023)

➤ *Profiel gezinscoach: basishouding*

Zowel gezinscoachen, coördinatoren en diensthoofden, als gezinnen in een kwetsbare situatie onderschrijven het belang van ondersteuning voor de werking van gezinscoaching. Het is bovenal een praktijk in voortdurende ontwikkeling, waarbij (handelings)vragen in relatie tot het werken met de gezinnen, het hulpverleningslandschap en het beleid zich voordoen. Een **reflecterende en lerende houding** maakt deel uit van het DNA van de werking.

Van den Cruyce et al. (2024, p. 4)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ Profiel gezinscoach: vaardigheden

Zelfstandig kunnen werken

Eigen grenzen en mogelijkheden benoemen en er mee omgaan

Generalistisch kunnen werken

Out of the box kunnen denken en werken

Vraaggericht kunnen werken

- Vanuit noden van het gezin
- Vragen van het gezin hertalen naar het gezin en naar anderen

Regie bij het gezin kunnen leggen

- Op het tempo van het gezin werken
- Met hun prioritaire noden werken

Participatief kunnen werken

- Met het gezin als geheel
- Met de ervaring en competenties van de gezinsleden

Daadkrachtig werken

- Proactief
- Aanklampend t.a.v. gezinnen en organisaties

Relationele vaardigheden

- Luisteren
- Verbindend werken
- Open communiceren
- Dialoog
- Interprofessioneel samenwerken

Relativeringsvermogen en vertrouwen kunnen geven

- Op afstand kijken
- Omgaan met ups & downs
- Geduldig zijn en kansen blijven geven

Digitale vaardigheden

- Whatsapp
- Registratietool

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: basishouding en vaardigheden*

We houden dat [ouders die een voorstel van gynaecologische zorg of opvolging van hun kind niet oké vinden] in het achterhoofd. We proberen hen bij gelegenheid daar op attent te maken. We willen geen conflict daarover, maar **wijzen** wel **op de belangrijkheid van die zorg**. Dat is constant puzzelen, zoeken om ouders te motiveren. We kunnen dat niet opleggen, maar we blijven er alert voor. Van zodra we mogelijkheden zien om hen te **motiveren**, dan proberen we dat opnieuw. ... We blijven zo veel mogelijk **naast de gezinnen staan** en proberen **argumenten** aan te halen die **voor het gezin belangrijk** zijn, een voordeel geven.

Een gezinscoach (in Lerend netwerk 2 februari 2023)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: vaardigheden*

Gezinscoaches werken ten volle, altijd en overal vanuit een zo open mogelijke en generalistische blik op de verschillende levensdomeinen. De gezinscoach is bovenal specialist in het zoeken naar oplossingen samen mét de gezinnen voor de uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden.

Van den Cruyce et al. (2024, p. 3)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: vaardigheden*

Registratie is veel werk, maar het helpt de gezinscoach. Hoe ver het staat op verschillende grondrechten, huisvesting, inkomen, school enz. Het geeft op 3 maanden een **zicht op de vooruitgang** die er toch gemaakt is en dat tegenover de eigen inschatting van de gezinscoach over wat er 'maar' veranderd is. Het geeft een **beeld van wat het gezin wil, van wat prioritair is**. Registratie is een vorm van **ventileren** voor de gezinscoach op het einde van de dag.

Een coördinator (in Lerend netwerk 20 april 2023)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Profiel gezinscoach: kennis en inzichten*

Kennis en inzichten

Leefwereld en belevingswereld gezinnen in een kwetsbare situatie

Rechtenverkenning en -toekenning

Beroepsgeheim

Sociale kaart: diensten, organisaties én aan te spreken contactpersonen

Rol gezinscoach en andere professionals (beroepskrachten, vrijwilligers):
sterktes en beperkingen

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

Sterk profiel
gezinscoach

Coördinator:
ondersteuning
gezinscoach (bv.
intervisie, vorming),
afstemming netwerk
en beleid enz.

...

Lokale diensten en organisaties

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

Bondgenoten in
geïntegreerd werken
en
belangenbehartiging
(bv. eigen werking
optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Toegankelijke
dienstverlening
(bv. op noden afgestemde
maatregelen en
toewijzingsbeleid,
geen of lage dossier- en
procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Geïntegreerd beleid
financieel (bv.
gezinsbijslagen)
huisvesting (bv.
woonmarkt)
kinderopvang enz.

...

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Ondersteuning van de gezinscoach*

Je komt wel iets tegen ... je moet kunnen afstemmen, je moet echt kunnen resoneren met andere personen om mee te kijken door uw ogen van wat ik gezien heb, wat betekent dat in de wereld, voor dat gezin, voor de kinderen of voor uzelf als coach ... moet ik hier nog een gevolg aangeven of is het ok.

Een gezinscoach (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 37)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Ondersteuning van de gezinscoach*

We zijn echt veldwerkers, ik zie ons ook echt in dat veld staan ... in een open veld waar je dan ook in het vizier van heel veel mensen en dingen staat, je hebt dan ook rugdekking nodig, mensen die achter u staan die mee zorgen dat je uw werk kunt doen zoals je voor ogen hebt om het te doen.

Een gezinscoach (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 26)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Ondersteuning van de gezinscoach: belang en opdrachten van een coördinator*

- ▣ de visie, aanpak enz. van gezinscoaching (verder) ontwikkelen
- ▣ gezinscoaches aanwerven en ondersteunen (bv. intervisie, vorming, supervisie)
- ▣ toeleidingsbeleid ontwikkelen en opvolgen
- ▣ de caseload van de gezinscoaches mee bewaken
- ▣ gezinscoaching (lokaal) verankeren in het werkveld en het beleid:
  - de methodiek mee uitdragen naar andere diensten en het beleid
  - beleidsbeïnvloeding met het oog op continuering van de methodiek
- ▣ structurele problemen in partner-, sector- en beleidsoverleg signaleren: de coördinator is op organisatieniveau mee de vertegenwoordiger, de belangenverdediger van gezinnen in een kwetsbare situatie

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Ondersteuning van de gezinscoach: belang en opdrachten van een coördinator*

Het is niet zo duidelijk afgebakend, ik coördineer nog andere projecten binnen gezinsbeleid en in de praktijk loopt dit door elkaar, wat eigenlijk een meerwaarde is... Wij faciliteren het project en geven het mee vorm, de gezinscoaches zelf staan in het veld.

Een coördinator (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 27)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

Sterk profiel
gezinscoach

Coördinator:
ondersteuning
gezinscoach (bv.
intervisie, vorming),
**afstemming netwerk en
beleid enz.**

...

Lokale diensten en organisaties

**Mandaat voor de
gezinscoach**
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

**Bondgenoten in
geïntegreerd werken
en
belangenbehartiging**
(bv. eigen werking
optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Toegankelijke
dienstverlening
(bv. op noden afgestemde
maatregelen en
toewijzingsbeleid,
geen of lage dossier- en
procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Geïntegreerd beleid
financieel (bv.
gezinsbijslagen)
huisvesting (bv.
woonmarkt)
kinderopvang enz.

...

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Coördinator - Lokale inbedding bij diensten en organisaties en het beleid*

Iemand moet het ook wel **afstemmen**, ook richting beleid, richting OCMW's, dus het is wel nodig. Die mensen vragen ook naar een kader en dat is dan wel mijn taak om dat af te stemmen met besturen.

Een coördinator (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 27)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

Sterk profiel
gezinscoach

Coördinator:
**ondersteuning
gezinscoach** (bv.
intervisie, vorming),
afstemming netwerk
en beleid enz.

...

Lokale diensten en organisaties

**Mandaat voor de
gezinscoach**
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

**Bondgenoten in
geïntegreerd werken
en
belangenbehartiging**
(bv. eigen werking
optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

**Mandaat voor de
gezinscoach**
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Toegankelijke
dienstverlening
(bv. op noden afgestemde
maatregelen en
toewijzingsbeleid,
geen of lage dossier- en
procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Geïntegreerd beleid
financieel (bv.
gezinsbijslagen)
huisvesting (bv.
woonmarkt)
kinderopvang enz.

...

Uitgangspunten en aanpak

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Lokale inbedding bij diensten en organisaties en het beleid*

Niet alle instanties kiezen voor een laagdrempelige, langdurige, versterkende attitude. Dit zorgt soms voor een spanningsveld, voor andere organisaties is het moeilijk om te weten wat de rol van een gezinscoach is.

Een gezinscoach (in Lerend netwerk 23 februari 2022)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Ondersteuning van de gezinscoach en lokale inbedding*

Er is veel vertrouwen in het lerend netwerk. Ze mogen, kunnen er zeggen 'dat je niet weet wat je kan doen'. We werken met inbreng door externen. Bijvoorbeeld de VDAB kan aan veel mensen informatie over tewerkstelling geven en zo krijgt ook de VDAB zicht op de werking. We werken ook meer interactief en casusgericht. Hun trots en waar gezinscoaches op vastlopen komt aan bod. Het is een kans om gezinscoaches te zien: Waar zijn jullie mee bezig? Wat kunnen we doen? Beleidssignalen kunnen doorgeven vanuit verschillende organisaties. Die klinken luider dan als je die alleen moet geven.

Een coördinator (in Lerend netwerk 20 april 2023)

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ Lokale inbedding en mandaat van diensten en organisaties

Diensten en organisaties spelen een essentiële rol om de kern en de basis- en handelingsprincipes van gezinscoachwerk mogelijk te maken. Het betreft zowel de dienst of organisatie van waaruit een gezinscoach aangesteld is als andere diensten en organisaties die in functie van de noden van gezinnen betrokken (moeten) zijn. Het proces en wat in de ondersteuning met het gezin gerealiseerd kan worden, is ontegensprekelijk afhankelijk van het **mandaat dat de gezinscoach vanuit de eigen dienst of organisatie en de andere diensten en organisaties krijgt**. Een gezinscoach moet ingebed zijn in een **lokaal team van gelijkgestemden en bondgenoten** (met gedeelde en onderschreven basis- en handelingsprincipes, gedragen samenwerkingsafspraken) die **mee instaan voor continue ondersteuning** in de praktijk (met bijvoorbeeld intervisie, casusbespreking) en die een **brugfiguur** naar andere (te betrekken) diensten en organisaties en het beleid kunnen zijn. Een dergelijke inbedding en de daarmee gepaard gaande ondersteuning vormt een wezenlijk onderdeel van een retentiebeleid (cf. openstaande ondersteuningsvragen, druk bij gezinscoachen enz. vermijden).

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

Gezinscoach en de eigen dienst of organisatie

Lage caseload
Flexibiliteit

Sterk profiel
gezinscoach

Coördinator:
ondersteuning
gezinscoach (bv.
intervisie, vorming),
afstemming netwerk
en beleid enz.

...

Lokale diensten en organisaties

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Expertisebundeling

Bondgenoten in
geïntegreerd werken
en
belangenbehartiging
(bv. eigen werking
optimaliseren i.f.v. noden)

...

Lokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Toegankelijke
dienstverlening
(bv. op noden afgestemde
maatregelen en
toewijzingsbeleid,
geen of lage dossier- en
procedurelast)

...

Bovenlokaal beleid

Mandaat voor de
gezinscoach
Vertrouwen, tijd en ruimte

Structurele inbedding
(cf. reguliere werking)
en middelen

Geïntegreerd beleid
financieel (bv.
gezinsbijslagen)
huisvesting (bv.
woonmarkt)
kinderopvang enz.

...

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

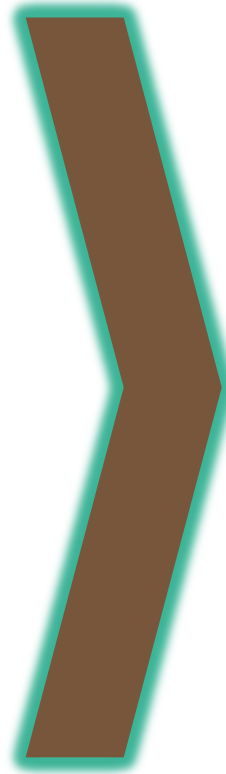
➤ Structurele lokale en bovenlokale inbedding en middelen

*De werking moet structureel ingebed zijn
in het lokaal sociaal beleid en op
bovenlokaal niveau*

*Het moet een reguliere
werking zijn*

Er moet financiering zijn

Continuering

*versus projectwerking
versus afhankelijk van politiek van het
moment en de beslissingen die daar [lokale
politiek] genomen worden*

*Je krijgt het mandaat ... erkenning van het
werkingsmandaat*

Je werk wordt naar waarde geschat

Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?

➤ *Structurele lokale en bovenlokale maatregelen*

Politisierend werken, is effectief waar er lokaal veel speelruimte is. Maar het is geen wondermiddel om de armoede de wereld uit te helpen. Het botst op de limieten van het bovenlokale beleid: sociale huisvesting, inkomensbescherming, gezinsbijslagen, werk en activering ...

Van Lancker (in Lerend netwerk 12 oktober 2023)

... de echte hefboomen om armoede op te lossen liggen niet lokaal. Enkele de Vlaamse en federale overheid hebben de slagkracht om voldoende sociale woningen te bouwen of om de uitkeringen tot boven de armoedegrens te trekken. Anderzijds is het ook niet zo dat steden en gemeenten geen rol kunnen spelen. Zo nemen zij onder andere de rol van poortwachter op ...

Denk aan alle aanvullende maatregelen die steden en gemeenten kunnen nemen om de levensomstandigheden van bijvoorbeeld mensen in armoede te verbeteren. Dat kan op heel wat beleidsdomeinen gebeuren: werk, gezondheid, wonen ...

Hermans (in Schuermans, 2024)

Uitgangspunten en aanpak gezinscoaching

- ✓ 6 fundamenteën
- ✓ Wat vraagt gezinscoaching? Randvoorwaarden?
- ✓ **Fasering**

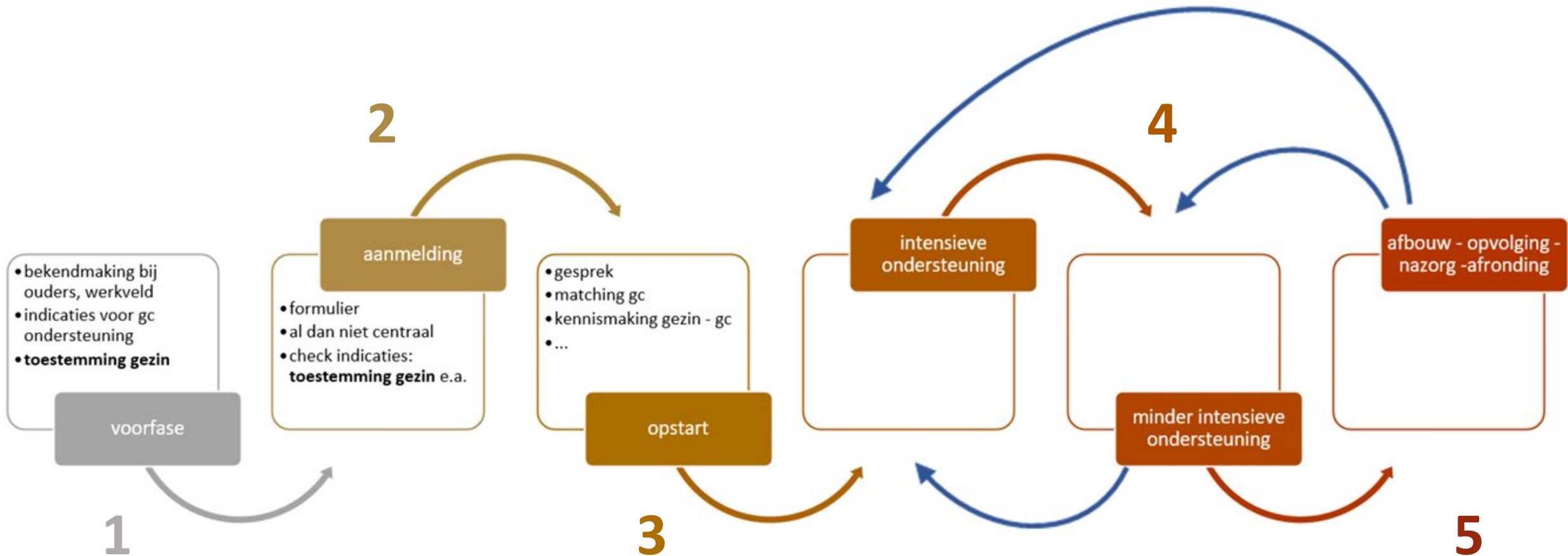

Belangrijk is dat een gezin langdurig, zonder vooropgestelde eindtermijn, bij 1 gezinscoach terecht kan. Het traject dat de gezinscoach met het gezin doorloopt is volledig afhankelijk van de wensen en de noden van gezinnen.

Wat in de ondersteuning aan bod komt, wat een gezinscoach met en in een gezin doet, én de intensiteit van de ondersteuning wordt bepaald door het gezin, door hun vragen, hun ondersteuningsnoden en hun ervaren uitdagingen en mogelijkheden.

Nys, Vandewaerde en Stoové (2024, p. 18)

Uitgangspunten en aanpak
Fasering

Fasering

➤ Voorfase: kernopdrachten en doelen

- ▣ Gedragen visie op gezinscoaching
- ▣ Gedragen samenwerkingsafspraken
- ▣ Eénduidig zicht op de toeleiding
  - ▬ Welke gezinnen kan je aanmelden?
  - ▬ Toestemming en mandaat gezin
  - ▬ Bij wie en hoe kan je aanmelden?

Structureel partner- en
afstemmingsoverleg
Individueel overleg met
partners

Fasering

➤ Aanmelding: wie kan aanmelden?

1

Partnerorganisatie

Al dan niet 'vaste' anmelders: gemeentelijke hulp- of dienstverleners, HvhK, OCMW, Kind & Gezin, het ziekenhuis, de school enz.

2

Gezinscoach

Outreachend werk: in de buurt, aanwezigheid laagdrempelige activiteiten enz.

3

Gezin

Gezinscoaching op het spoor gekomen via een flyer, een webpagina, een ander gezin enz.

Uitgangspunten en aanpak

Fasering

➤ Aanmelding: hoe aanmelden?

Een voorbeeld:

[www.huisvanhetkindleuven.be/
gezinscoaching-aanmelding-
van-gezinnen](http://www.huisvanhetkindleuven.be/gezinscoaching-aanmelding-van-gezinnen)

[Home](#) > [Onze netwerk - vzw](#)

Gezinscoaching: aanmelding van gezinnen

Ken je een gezin dat het financieel moeilijk heeft? Ervaar je er moeilijkheden om de gezinssituatie alleen te dragen en is er bijkomende hulp nodig?

Eerst is een kennismakingsgesprek nodig om te kijken wat precies de noden zijn. Nadien kan eventueel een gezinscoach actief en intensief met de vragen van het gezin aan de slag. Dit gebeurt in overleg en op het tempo van de gezinsleden. De begeleiding kan thuis, op school, in de opvang, bij huis van het kind, in het buurtcentrum, ...).

Wil je als professional een gezin hiervoor aanmelden? Gebruik [dit aanmeldformulier](#) zodat we al een eerste beeld krijgen van de situatie. Opgelet, elke vraag wordt grondig overwogen, maar een aanmelding leidt niet noodzakelijk naar de opstart van gezinscoaching. Na de aanvraag ontvang je per mail een overzicht van de informatie die je hebt doorgegeven. De verantwoordelijke gezinscoaching zal nadien verder met jou overleggen.

Fasering

➤ Aanmelding: hoe aanmelden?

Een voorbeeld:
Mechelen

De beslissing ‘welke gezinnen worden door een gezinscoach begeleid?’ wordt genomen door het diensthoofd [coördinator] die de toegangspoort is. Het diensthoofd contacteert aanmelders als er ruimte is. Je wil niet dat maatschappelijk werkers weten dat er een wachtlijst is. Je wil een lang traject aan kunnen gaan. Stel dat een gezinscoach geen vooruitgang ervaart, dat het heel moeilijk loopt, dan zou de gezinscoach vanuit de druk van een wachtlijst de gezinsbegeleiding kunnen/willen stopzetten om met een ander gezin te starten en meer vooruitgang te kunnen boeken.

Matthys (in Lerend netwerk 20 september 2023)

Fasering

➤ Aanmelding: van laagdrempelige aanmelding naar opstart

Het vertrekt vanuit een gesprek van mens tot mens, niet van hulpverlener tot cliënt ... ze komen al naar het koffiemoment voor gezinnen en daar wordt dan vermeld dat ze een brief mee hebben gekregen en deze niet verstaan, ja dan kunnen we gewoon zeggen oh heb ik ook al eens meegemaakt, willen we er samen eens naar kijken ... en dan ben je vertrokken.

Een gezinscoach (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 30)

Fasering

➤ Opstart: kennismakingsgesprek met het gezin

▣ Door wie?

- ▬ Coördinator of gezinscoach of tandem gezinscoaches

▣ Invulling van het gesprek?

- ▬ Voorstelling gezin en gezinscoach
- ▬ Wat loopt goed? Waar wil het gezin ondersteuning bij? ...
- ▬ Opstap voor rechtenverkenning, bv.
  - ▣ [MISSION Kortrijk: SIEN online](#)
  - ▣ [online Rechtenverkenner 2.0](#)

▣ Kern en aandachtspunten

- ▬ Opbouw vertrouwensrelatie
- ▬ Zicht krijgen op mogelijkheden en noden van het gezin
- ▬ Taal van het gezin:
  - ▣ Aansluiten en afstemmen op wat het gezin inbrengt
  - ▣ Begrijpelijk voor het gezin

Fasering

➤ Van intensieve naar minder intensieve ondersteuning en vice versa

	Intensieve ondersteuning	Minder intensieve ondersteuning
Vragen en noden <i>van het gezin</i>	meer uitgesproken complexe, veelzijdige, urgente vragen en noden	meer eenvoudige vragen van het gezin
Frequentie contacten	wekelijks tot meerdere keren per week	om de drie, vier of meer weken
Levensdomeinen	administratie en juridische kwesties, financieel, huisvesting, materieel, mobiliteit, gezondheid, opvoeding, taal, kinderopvang, opvang en vrije tijd, sociaal netwerk, onderwijs, tewerkstelling en dagbesteding 'Met een open en generalistische blik mét het gezin aan de slag'	
Contacten en activiteiten	Huisbezoek, telefonisch contact, een dienst of voorziening contacteren of bezoeken met ouder(s) en/of kind(eren) (bv. bank, arts, diagnosecentrum, school), administratie samen in orde brengen, bezoek aan een speeltuin, kennismaking met vrijetijds mogelijkheden enz. Rechtenverkenning en -toekenning Aandacht en tijd voor fijne dagelijkse activiteiten	

Fasering

➤ Van intensieve naar minder intensieve ondersteuning en vice versa

We proberen hen wekelijks te contacteren, telefonisch of een huisbezoek, in een crisis soms dagelijks of als er voor een diagnose van het kind naar het COS moet gegaan worden, dan komen we soms meerdere keren per week in het gezin. We werken op ritme en vraag van het gezin. Er zijn gezinnen die regelmatig bellen en andere gezinnen die je die week niet willen zien. Het is schitterend dat mensen kunnen zeggen dat ze je niet willen zien. Als het nodig is, dan staan we er elke dag.

Een gezinscoach (in Lerend netwerk 2 februari 2023)

Fasering

➤ Van intensieve naar minder intensieve ondersteuning en vice versa

Ik heb haar [gezinscoach] op Whatsapp. Ik kan haar altijd sturen als er iets is. En zij stuurt als ze een tijdje niks van mijn heeft gehoord, dan contacteert ze me en vraagt of alles goed gaat met mij en de kinderen, of ik nog iets nodig heb? Dat is echt fijn.

Moeder OPkomst+ (in Delanghe et al., 2024, p. 100)

Ik weet dat ze er is, ze is er altijd ... dat weten maakt het verschil ... en soms is dat gewoon een whatsappje of zo, nu is het ook al even geleden dat ik X gezien heb ... maar ik weet dat ze er is mocht het nodig zijn.

Een ouder (in Van den Cruyce et al., 2023, p. 41)

Fasering

➤ Afbouw, opvolging, nazorg, afronding

▣ Wanneer afbouw?

- à la carte, niet vooraf vast te leggen
  - vragen en problemen hebben een oplossing gekregen
  - het gezin kan (terug/meer) zelfstandig met uitdagingen om
  - het gezin vindt de weg naar informele en/of formele steunbronnen
  - ...

▣ Opvolging, nazorg?

- Op initiatief van een ouder: bv. vraag over inschrijving school, over een brief enz.
- Op initiatief van de gezinscoach: bv. melding van een activiteit van de sociale kruidenier, de speltheek e.a., doorsturen van de link naar de inschrijvingstool voor de vakantiewerking enz.

Fasering

➤ Afbouw, opvolging, nazorg, afronding

Gezinscoaches geven ook aan dat bepaalde gezinnen terugkeren na een korte of langere onderbreking. Ook hier wordt niet oordelend naar gekeken. Voor de meest kwetsbare gezinnen is een gezinscoach een soort permanente hulpbron die een warme toeleiding verzorgt naar bestaande hulpverlening, maar ook zelf het gezin ‘nooit’ volledig loslaat. Het is de gezinscoach die de constante is waarop teruggevallen kan worden, binnen een hulpverleningslandschap dat onbetrouwbaar en onoverzichtelijk overkomt op de meest kwetsbare gezinnen.

Van den Cruyce et al. (2023, p. 60)

Fasering

➤ Afbouw, opvolging, nazorg, afronding

Although the intervention consisted of an intensive period of counselling lasting 6 to 8 months followed by a phase out period of about 4 to 6 months. In reality, this turned out to be difficult, and less than half of the files were closed within the foreseen duration of the intervention (42% of all cases for which we have data up until 1 year).

Van Lancker et al. (2020, p. 102)

Meer weten?

Checklist voor opstart en continuering van een gezinscoachwerking?

Meer weten?

Over onderzoeksbevindingen

Delanghe, H., Van Thielen, L., & Storms, B. (2024). *OPKOMST onder de loep. Een onderzoek naar de impact van de Mechelse methodiek in het ondersteunen van aanstaande ouders*. Onderzoek met steun van het Kinderarmoedefonds van de Koning Boudewijnstichting. Mechelen – Expertisecentrum Budget en Financieel Welzijn Thomas Moore. <https://kinderstad.mechelen.be/opkomst/publicatie>

Storms, B. (2019). *GO tegen gezinsarmoede. Een onderzoek naar de werking en resultaten van het GezinsOndersteuningsteam in Mechelen*, CEBUD. <https://www.mechelen.be/go-team-boek>

Van Dam, S., & Raeymaeckers, P. (2017). *Dilemma's en grenzenwerk in interprofessionele teams ter ondersteuning van gezinnen in armoede: Gezinscoaches 03 als case*. UAntwerpen, OASeS, Master Sociaal Werk. <https://repository.uantwerpen.be/docman/irua/f4bc80/176198.pdf>

Van den Cruyce, N., De Wilde, M., Hermans, K., & Van Lancker, W. (2023). *Een kader voor lokale gezinscoaches in Vlaanderen. Publicatie nr. 20 / SWVG-Rapport*. Onderzoek met steun van de Vlaamse overheid. Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. https://cdn.nimbu.io/s/5s8z9pq/channelentries/r2odabx/files/1712831012277/2023_15-rapport_26_ef_09_lokale_gezinscoach.pdf?808l3x9

Van Lancker, W. (2023). *Structureel en flankerend armoedebeleid: wat is de rol van politiserend werken?* Presentatie op het lerend netwerk lokale gezinscoaches (12 oktober 2023). KU Leuven, Centrum voor Sociologisch Onderzoek.

Van Lancker, W., Cappelle, H., Cox, N., Decorte, A., Defossez, E., Denoo, H., Stevens, F. & Willems, A. (2020). *MISSION Mobile Integrated Social Services Increasing employment Outcomes for people in Need. Final Report*. [MISSION FINAL-REPORT_31-01-20.pdf \(wimvanlancker.be\)](#) Zie ook: [mission_samenvattend-beleidsrapport.pdf \(kortrijk.be\)](#)

Van Lancker, W. & Denoo, H. (2021). Hoe effectief is outreachend casemanagement in het werken met kwetsbare gezinnen. In D. Van Haute, L. Reyntjens, K. Caimo, *Gezinvol ondersteuning. Gezinsondersteuning als hefboom voor armoedebestrijding*, p.37-43. Caritas Vlaanderen. https://caritasvlaanderen.be/sites/default/files/inline-files/Gezinvol%20ondersteunen%20web_0.pdf

Meer weten?

Over uitgangspunten, handelingsprincipes en randvoorwaarden

Beelen, S., De Maeyer, J., Dewaele, C., Grymonprez, H., Mathijssen, C. (2014). *Reach out! Praktijkboek voor outreachend werken*. Lannoo Campus.

Informatiebrochure lokale gezinscoaches (2021). Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Afdeling Welzijn en Samenleving. <https://armoede.vlaanderen.be/projecten>

Nys, K., Vandewaerde, S. & Stoové, E. (2023). *Randvoorwaarden voor gezinscoachwerk vanuit het lerend netwerk lokale gezinscoaches [Opgemaakt met subsidies van de Vlaamse overheid voor het traject 'Coaching en intervisie van de pilootprojecten lokale gezinscoaches']*. Kenniscentrum Gezinswetenschappen en Orthopedagogie (Odisee) – DeLink. https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/sites/default/files/public/2024-05/Randvoorwaarden%20lerend%20netwerk%20lokale%20gezinscoaches_2023-10-12.pdf

Nys, K., Vandewaerde, S., & Stoové, E. (2024). *Methodiek gezinscoaching. [Opgemaakt in opdracht van het Departement Zorg]*. Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee). https://www.opgroeien.be/sites/default/files/intervention_documents/gezinscoaching.pdf

Schuermans, G. (2024). Gesprek met Koen Hermans: 'Je wint geen verkiezingen met goed lokaal sociaal beleid.' <https://sociaal.net/achtergrond/koen-hermans-lokaal-sociaal-beleid/>

Stas, K., Verbruggen, A., & Vlaeminck, H. (2021). *Ethische knopen. Leidraad voor doordacht sociaal werk*. Kalmthout: Pelckmans

Van den Cruyce, N., Nys, K., Vandewaerde, S. Stoové, E., & Hermans, K. (2024). *Position Paper Gezinscoaching: een specifieke methodiek voor het werken met gezinnen in een maatschappelijk kwetsbare positie? Zes fundamentele op basis van een onderzoeks- en ondersteuningstraject*. LUCAS – Odisee-hogeschool. <https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/onderzoeksprojecten/gezinscoaches-intervisie>

Meer weten?

Integrale methodiekbeschrijving gezinscoaching

www.opgroeien.be/kennis/databank-kwaliteitsvolle-praktijken

Databank kwaliteitsvolle praktijken

Deze databank biedt een overzicht van kwaliteitsvolle praktijken uit Vlaanderen en Brussel van én voor professionals werkzaam van preventie tot hulpverlening binnen het jeugd- en gezinsbeleid.

www.opgroeien.be/kennis/databank-kwaliteitsvolle-praktijken/gezinscoaching

www.opgroeien.be/kennis/toolbox/onderzoeksrapport-lokale-gezinscoaches-vlaanderen

INTERVENTIE

Gezinscoaching

Spil- en vertrouwenspersonen én belangenbehartigers van gezinnen in de meest kwetsbare situaties.

Meer weten?

Informatiepagina's

<https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/onderzoeksprojecten/gezinscoaches-intervisie>

- Opzet, bevindingen (randvoorwaarden) en ervaringen van het intervisie- en ondersteuningstraject (2021-2023)
- Deze presentatie en andere bijlagen van de methodiekbeschrijving
- Position Paper gezinscoaching
- Verslagen inspiratiedag gezinscoaching (Brussel, 11 december 2024)

<https://www.steunpuntwvg.be/publicaties>

- Onderzoeksrapport pilootprojecten gezinscoaching (2023)
- Position Paper gezinscoaching

Tot slot

Deze presentatie werd samen met de [methodiekbeschrijving](#) opgemaakt in opdracht van het **Departement Zorg**. De inhoud van deze presentatie mag, mits bronvermeldingen, vrij gebruikt worden.

We konden voor de opmaak van deze presentatie en de methodiekbeschrijving terugvallen op de inbreng van de mensen die deelnamen aan het lerend netwerk (2021-2023): de gezinscoachwerkingen van Bilzen, Baldemore, Herenthout, Leuven, Oostende en Mechelen, op het onderzoeksteam van het Steunpunt WVG en op medewerkers van DeLink.

We zijn Dagmar, Sarah, Merith, Eva, Valérie en Merel (Baldemore), Ilse, Lyhn, Natalie, Leen, Lyndsey en Mai (Bilzen), Murielle, Veerle, Yara, Emilie, Silke, Goedele, Barbara, Karen en Sofie (Leuven), Laura, Kathleen en Lucas (Oostende), Winny, Jasmien, Lisa en Sophie (Herenthout), Mieke (Mechelen), Nebahat, Annick en Katleen (DeLink), Wim, Nele, Koen en Marjolijn (KU Leuven) en de leden van de klankbordgroep erkentelijk voor hun inbreng.

Een vraag over gezinscoaching? Een vraag naar ondersteuning bij je werking?

Kristien Nys – Simonne Vandewaerde – Esther Stoové

- kristien.nys@odisee.be - simonne.vandewaerde@odisee.be - esther.stoove@odisee.be
- <https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/onderzoeksprojecten/gezinscoaches-intervisie>

Referentie van deze presentatie:

Nys, K., Vandewaerde, S., & Stoové, E. (2024). *Gezinscoaching. Ondersteunend werken met gezinnen in een zeer kwetsbare situatie. [Opgemaakt in opdracht van het Departement Zorg]. Kenniscentrum Gezinswetenschappen – Orthopedagogie (Odisee).*